

УДК: 352.07(477)

Толкованов В'ячеслав Вікторович

професор кафедри державного управління та менеджменту
Тернопільського національного економічного університету,
доктор наук з державного управління

**ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ТА ПІДХОДИ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:
ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

Анотація. У статті розглядаються актуальні питання модернізації та реформування місцевого самоврядування в Україні. На засадах аналізу сучасного стану місцевого самоврядування, вивчення досвіду зарубіжних країн надано пропозиції щодо дальшої реалізації реформи децентралізації в Україні.

Ключові слова: місьцеве самоврядування, реформа децентралізації, державне управління, місцевий розвиток, європейська інтеграція.

Толкованов В.В. Приоритетные задания и подходы к модернизации местного самоуправления на современном этапе: отечественный и зарубежный опыт

Аннотация. В статье рассматриваются актуальные вопросы модернизации и реформирования местного самоуправления в Украине. На основе анализа современного состояния местного самоуправления, изучения опыта зарубежных стран представлено предложения относительно дальнейшей реализации реформы децентрализации в Украине.

Ключевые слова: местное самоуправление, реформа децентрализации, государственное управление, местное развитие, европейская интеграция.

Tolkovanov V.V. Priority tasks and approaches to modernizing local self-government at the present stage: domestic and foreign experience

Annotation. This article highlights main issues of the local self-government modernization and reform in Ukraine. By analysis of the current status of local self-government, experinces of other countries, the proposals on further realization of the decentralization reform in Ukraine are presented.

Keywords: local self-government, decentralisation reform, public administration, local development, European integration.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із найбільш актуальних завдань побудови сучасної демократичної, конкурентоспроможної та соборної Української держави, забезпечення її сталого розвитку є прискорення реформування місцевого самоврядування. Ідеться передусім про формування повноцінного ефективного самоврядування на базовому, районному та обласному рівнях з утворенням відповідних

інститутів, про оптимізацію адміністративно-територіального устрою та чинної моделі територіальної організації влади, запровадження дієвих механізмів партисипативної демократії на місцях.

Безперечно, успішна реалізація реформи місцевого самоврядування сприятиме більш ефективній реалізації Україною політики європейської інтеграції, розвитку співробітництва з європейськими інституціями, насамперед з Радою Європи та ЄС.

Потреба більш детального вивчення сучасного стану місцевого самоврядування в Україні, досвіду інших європейських країн щодо реалізації реформ децентралізації, а також вироблення на цій базі відповідних рекомендацій для України (основні завдання, індикатори, етапи реалізації реформи тощо) зумовили визначення теми щорічної наукової доповіді Національної академії державного управління при Президентові України 2014 року «Місьцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації».

У цьому науковому продукті подано системний огляд сучасного стану місцевого самоврядування в Україні; сформульовано та проаналізовано основні проблеми місцевого самоврядування, а також шляхи їх вирішення; віддзеркалено можливості використання зарубіжного досвіду, кращих вітчизняних та європейських практик у реформуванні місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками науковому вивченню проблем розвитку місцевого самоврядування надається значної уваги. Так, серед вітчизняних й іноземних науковців, які досліджували різні аспекти розвитку місцевого самоврядування, слід назвати О. Батанова, М. Баймуратова, В. Борденюка, Р. Герцога, К. Деві, А. Делькампа, В. Кампо, В. Князева, В. Кравченка, В. Куйбіду, М. Марку, Н. Мікулу, О. Молодцова, В. Мамонову, Т. Пахомову, Д. Попеску, М. Пухтинського, В. Рубцова, О. Руденко, А. Ткачука та ін. Серед докторів

наук з державного управління, які успішно досліджують різноманітні проблеми розвитку місцевого самоврядування, можна назвати таких учених, як В. Бабаєв, О. Бобровська, П. Ворона, І. Дробот, В. Заблоцький, І. Козюра, Т. Кравченко, О. Лазор, І. Лопушинський, В. Мамонова, Ю. Молодожен, В. Наконечний, Р. Плющ, П. Покатаєв, С. Саханенко, В. Шарий, Ю. Шаров та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак сьогодні, урахувуючи нові пріоритети державної політики щодо децентралізації публічної влади та реформи місцевого самоврядування, визначені Президентом та Урядом України, є доцільним більш поглиблено вивчити сучасний стан місцевого самоврядування в Україні, дослідити досвід інших європейських країн щодо реалізації реформ децентралізації, а також виробити на основі проведеного аналізу комплексні рекомендації щодо реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз сучасного стану місцевого самоврядування в Україні та визначення з урахуванням досвіду інших зарубіжних країн основних напрямків його модернізації.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проблем становлення та розвитку місцевого самоврядування здійснювалися впродовж усіх років державної незалежності України представниками різних галузей вітчизняної науки – економіки, права, політології, соціології тощо. Водночас саме представники галузі науки державного управління зробили чи не найбільший внесок не тільки в дослідження різноманітних проблем функціонування системи місцевого самоврядування, але й у вироблення нових підходів до її модернізації з урахуванням досвіду зарубіжних країн, вітчизняних і зарубіжних практик, рекомендацій європейських інституцій та інших міжнародних організацій.

Як зазначає більшість сучасних дослідників, технологізація та гуманізація науки в епоху НТР, а точніше в період трансформації

індустріального суспільства в постіндустріальне, породили новий культурно-історичний тип знань, що в науково-методологічній науці отримав назви «постнеокласична наука», «технонаука», «нанонаука». Державне управління є «наукою нового покоління», що стоїть в одному ряду з такими «технонауками», як: кібернетика, генетика, гена інженерія, соціальна технологія, біотехнологія, теорія комунікацій тощо [4; 13].

Державне управління – це наука постнеокласичного типу, що спирається на проектно-конструктивний стиль мислення й орієнтована на вирішення практичних проблем у галузі державного управління та місцевого самоврядування. Одночасно можна констатувати, що в рамках розвитку окремої галузі науки «Державне управління» відбулося становлення спеціальності 25.00.04 – місьцеве самоврядування. Упродовж 2002-2013 рр. в Україні успішно захищено 139 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління саме за спеціальністю «місьцеве самоврядування», а також 18 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління [7].

Слід зазначити, що місьцеве самоврядування сьогодні є важливим чинником демократизації суспільного життя, децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства, наближення влади до її джерела – народу. В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську Хартію місцевого самоврядування, ухвалено низку базових нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування [8].

Водночас система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування в більшості територіальних громад не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту її прав, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних публічних послуг.

Значущість відповідних наукових розробок, що сприяли б створенню модернізованої системи місцевого самоврядування, особливо зростає зараз в умовах чергової спроби реформувати національну систему місцевого самоврядування. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р було затверджено нову Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [12].

У зв'язку з цим слід наголосити, що в більшості європейських країн на сьогодні спостерігається тенденція поступового передання повноважень від органів державної влади органам місцевого самоврядування з урахуванням принципу субсидіарності. Так, більшість європейських країн упродовж останніх десятиріч здійснили численні реформи місцевого самоврядування. На сьогодні можна констатувати, що ознакою успішності та сталого розвитку цих країн є ефективна система місцевого самоврядування.

Особливості проведення муніципальних трансформацій в окремих країнах зумовлені історичними передумовами; політичними та соціально-економічними чинниками (зокрема соціальною організацією суспільства, економічним розвитком та ін.); формою правління, державного та політичного устрою тощо [15].

За змістом і результатами проведення можна виокремити структурно-функціональні та муніципальні реформи. Перші стосувалися функціональних змін, спрямованих на перерозподіл функцій між центральними, регіональними й місцевими органами управління і передбачали розширення компетенції регіональних і місцевих влад. Інші ж передбачали організаційні зміни у відносинах між різними рівнями місцевого управління та були пов'язані з реформуванням системи адміністративно-територіального устрою країн і запровадженням самоврядування на регіональному рівні [16].

Зміни в системах управління країнами можна умовно поділити на такі типи: *коригування кількості адміністративних одиниць, організаційні реформи, фінансові реформи, функціональні і процедурні реформи.*

У більшості європейських країн найбільш важливими завданнями проведення реформ децентралізації можна визначити такі: надання більш якісних послуг громадянам, підвищення результативності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, наближення послуг до їх споживачів (упровадження принципу субсидіарності), досягнення прозорості дій публічної адміністрації, більш активне залучення громадян до ухвалення рішень, консолідація бюджетної політики, розвиток ресурсної бази органів місцевого самоврядування тощо [10].

Одночасно ми можемо констатувати, що реформа місцевого самоврядування в Україні відрізняється від подібних реформ в інших європейських країнах, насамперед комплексністю завдань, які визначено в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної влади, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [12].

Водночас реформа місцевого самоврядування не може розглядатись ізольовано, вона має бути інтегрована в більш широкий чи глобальний проект модернізації Української держави. Тобто децентралізація та регіоналізація не є самі по собі самоціллю, але мають бути одним з інструментів для консолідації, зміцнення унітарної та соборної Української держави. Принагідно зазначимо, в Конституції Французької Республіки (після реформи 2003 року) зафіксовано, що Франція є унітарною децентралізованою країною [9].

Зрозумілим є те, що реформування місцевого самоврядування є неможливим без якісних змін у правовому полі, модернізації чинного законодавства. У першочерговому порядку має бути внесено зміни до Конституції України, зокрема щодо утворення виконавчих органів обласних і районних рад і розподілу повноважень між ними; розроблено та ухвалено нову редакцію законів про місьцеве самоврядування, службу в органах місцевого самоврядування, про місцеві державні адміністрації, інші

законодавчі та нормативно-правові акти щодо запровадження механізму прямого народовладдя, удосконалення правового регулювання процедур проведення загальних зборів громадян за місцем їхнього проживання та встановлення додаткових гарантій діяльності органів самоорганізації населення, реалізації права територіальних громад на добровільне об'єднання та співробітництво на засадах ресурсно-організаційної кооперації та отримання державної підтримки для реалізації проектів такого співробітництва; формування нової системи адміністративно-територіального устрою тощо.

Суттєвим ризиком у цій роботі є розроблення або внесення змін до значної кількості нормативно-правових актів, що мають відповідати загальній логіці реформування місцевого самоврядування. Одночасно базовий Закон про місьцеве самоврядування повинен мати статус органічного (рамкового), що має вищу силу над іншими законодавчими та нормативно-правовими актами.

Важливим напрямком реформи є проведення потужної інформаційно-роз'яснювальної роботи серед широких верств населення з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

Ще одним напрямком реформи є інституційний розвиток місцевого самоврядування в Україні, проведення інституційної реорганізації органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади на новій територіальній основі, а також місцевих виборів з урахуванням реформованої системи органів місцевого самоврядування [1].

Слід звернути увагу на питання проведення місцевих виборів – розглянути питання не тільки інституційної реорганізації органів місцевого самоврядування, але й запропонувати вирішення проблем, що спостерігаються нині в системі місцевого самоврядування (політична корупція під час виборів, взаємовідносини між мером (головою), який обирається всією територіальною громадою, та місцевою радою тощо).

У процесі здійснення реформи місцевого самоврядування набуває важливого значення питання уніфікації та стандартизації публічних послуг, поліпшення їх якості, що має відповідати потребам і очікуванням громадян. Таким чином, діяльність органів місцевого самоврядування має набувати нового більш якісного змісту, чому допоможе впровадження нових інноваційних інструментів (інструментаріїв) місцевого й регіонального розвитку. Деякі з цих інструментаріїв досить ґрунтовно проаналізовано в згаданій вище науковій доповіді Національної академії державного управління при Президентові України, а саме: міжмуніципальне співробітництво; упровадження стандартів якості в діяльність органів місцевого самоврядування; транскордонне співробітництво; розвиток партисипативної демократії (демократії участі) на місцевому рівні; нові технології в муніципальному менеджменті, розвиток людського потенціалу на службі в органах місцевого самоврядування тощо.

Вітчизняний досвід доводить, що українські громади, маючи майже однакове ресурсно-матеріальне забезпечення та діючи в одному правовому полі, досягають зовсім різних кінцевих результатів. Так, широко відомими серед муніципальної громадськості своїми досягненнями та кращими практиками є міста Бердянськ, Бориспіль, Бровари, Вінниця, Кам'янець-Подільський, Горішні Плавні, Львів, Славутич, Українка та інші. Усе це ще раз потребує розгляду питання ефективності муніципального менеджменту та розвитку лідерства [2].

Технологія формування й реалізації політики розвитку місцевого самоврядування залежить від ефективності функціонування управлінського апарату, укомплектованого компетентними та висококваліфікованими кадрами, які є стратегічним ресурсом її конкурентоздатності. У сучасних умовах суспільного розвитку управлінські кадри мають володіти стратегічним потенціалом вирішення актуальних проблем життєдіяльності громадян, надання їм якісних послуг, забезпечення ефективності

функціонування системи державного управління й місцевого самоврядування.

Ведучи мову про службу в органах місцевого самоврядування як кар'єрний вид публічної служби, передусім відзначимо, що кар'єру неможливо відокремити від професії. Тобто служба в органах місцевого самоврядування є професією. В умовах проведення політичних, економічних та адміністративних реформ в Україні щодо посилення вертикалі влади, розвитку ініціативи на місцях зростає потреба в підвищенні ефективності управлінської діяльності апарату публічної влади на всіх організаційно-правових рівнях. Функціонування цього апарату виявляється в повсякденній професійній діяльності широкого кола осіб в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Слід зазначити, що ще 2012 року Нацдержслужбою України спільно з національними асоціаціями органів місцевого самоврядування було розпочато діяльність щодо підготовки Стратегії законодавчого забезпечення реформування та розвитку служби в органах місцевого самоврядування. Її метою мало стати створення методологічного фундаменту для реформування законодавчого забезпечення служби в органах місцевого самоврядування, що сприятиме побудові в Україні професійної та ефективної служби в органах місцевого самоврядування, яка забезпечуватиме ефективну діяльність органів місцевого самоврядування та надання якісних послуг громадянам – членам відповідних територіальних громад.

Підготовлено також нову редакцію Закону про службу в органах місцевого самоврядування, ухвалення та впровадження якої дозволить вирішити такі питання:

- підвищити ефективність служби в органах місцевого самоврядування в результаті вдосконалення статусу службовців органів місцевого самоврядування, нової класифікації посад в органах місцевого самоврядування та алгоритмів присвоєння рангів відповідних посадових осіб,

застосування сучасних технологій муніципального управління й муніципального менеджменту;

- підвищити якість адміністративних послуг, що надаються населенню в системі місцевого самоврядування, та забезпечити їх доступність;

- забезпечити здійснення ефективного контролю за діяльністю службовців місцевого самоврядування;

- забезпечити реалізацію права громадян на рівний доступ до служби в органах місцевого самоврядування;

- зменшити рівень корупції в діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;

- досягнути якісно нового рівня місцевого самоврядування, а також зміцнити довіру до інститутів місцевого самоврядування.

Усе це сприятиме як комплексному реформуванню системи місцевого самоврядування (відповідно до загальновизнаних європейських принципів), так і створенню в Україні професійної та ефективної служби в органах місцевого самоврядування.

Одночасно впровадження економічних, соціальних і політичних перетворень на регіональному й місцевому рівнях потрібно розглядати в контексті європейської інтеграції, що сприятиме формуванню так званого «доброго врядування» (good governance). «Добре врядування» – це процес реалізації публічної влади, що базується на підходах до формування відкритого, демократичного і справедливого суспільства та відповідній системі принципів, має ознаки результативного управління та скерований на забезпечення ефективних партнерських взаємовідносин між органами публічної влади, інституціями громадянського суспільства і суб'єктами приватного права щодо управління суспільним розвитком [13].

Концепція «доброго врядування» витісняє популярну раніше концепцію «нового публічного менеджменту», або «публічного управління»,

з її односторонньою орієнтацією на ефективність. Вона наповнює концепцію державного управління гуманітарною та соціальною складовою; формує новий підхід до розуміння належного врядування, яке має тепер відповідати не лише вимогам ефективності, але й бути відкритим, доступним, підзвітним і підконтрольним, а отже – чутливим до вимог громадян та їх потреб. Водночас концепція доброго врядування, визначаючи рамки ефективності й результативності, характеризує процес поєднання влади та обов'язків у суспільстві; визначає публічну політику та рішення щодо суспільного життя; включає взаємовідносини між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інституціями громадянського суспільства [6].

Ухвалення 2008 року Комітетом Міністрів Ради Європи Європейської стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні є надзвичайно важливим кроком у подальшому розвитку місцевої демократії, адже однією з основних передумов реформування системи місцевого самоврядування як в Україні, так і в інших європейських країнах є спроможність місцевої влади ефективно реалізовувати зростаючу кількість повноважень, що передаються їй органами центральної влади з метою надання більш якісних послуг населенню.

Основне завдання згаданої Стратегії та її 12 принципів доброго демократичного врядування на місцевому рівні полягає в тому, щоб мобілізувати і стимулювати дії національних та місцевих органів влади, інших інституцій таким чином, щоб громадяни всіх європейських країн відчували користь від доброго демократичного врядування на місцевому рівні завдяки послідовному поліпшенню якості місцевих (суспільних) послуг, залученню населення до вироблення політики, що відповідає їх законним очікуванням [9].

Водночас, здійснення реформи місцевого самоврядування має бути забезпечено постійним науково-експертним супроводом. І в цій площині значний інтелектуальний та ресурсно-аналітичний потенціал сконцентровано

в Національній академії державного управління при Президентіві України, інших навчальних і наукових закладах [7]. Продовження підготовки фундаментальних і прикладних розробок щодо різних аспектів місцевого самоврядування безперечно сприятиме консолідації та розвитку цього ресурсно-аналітичного потенціалу. Одночасно є доцільним розглянути дальші кроки щодо розвитку взаємодії між органами державної влади та науковими установами, зокрема через утворення експертних і робочих груп, проведення відповідних досліджень, організації науково-практичних конференцій тощо.

Висновки з даного дослідження. Ураховуючи досвід зарубіжних країн, питання впровадження економічних, соціальних і політичних перетворень на регіональному і місцевому рівнях потрібно розглядати в контексті європейської інтеграції та сталого розвитку. Ефективна реалізація політики децентралізації державної влади вимагає від органів влади всіх рівнів таких узгоджених заходів: здійснення суттєвих інституційних змін; реформування принципів і методів роботи, зокрема в галузі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів; забезпечення фінансово-економічних можливостей стимулювання розвитку місцевого самоврядування тощо.

Ураховуючи вищевикладене, а також результати роботи щорічної науково-практичної конференції за міжнародною участю «Місьцеве самоврядування – основа сталого розвитку України» (Київ, 16 травня 2014 р.), можна сформулювати такі пропозиції щодо дальшої реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні:

- ухвалити зміни до Конституції України, зокрема щодо утворення виконавчих органів обласних і районних рад та розподілу повноважень між ними, а також нові редакції законів України «Про місьцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» та інші законодавчі акти, спрямовані на врегулювання проблемних питань місцевого розвитку,

планування розвитку територій, установлення дієвого контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування тощо;

- забезпечити широку інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади;

- розробити та затвердити на законодавчому рівні національну систему моніторингу та професійного оцінювання державної політики, програм і проектів в Україні, яка передбачала б установлення загальнодержавних стандартів оцінювання, порядку його проведення, поширення і використання результатів, створення відповідного нормативно-правового, організаційного та ресурсного забезпечення механізмів оцінювання;

- сприяти розвитку муніципального менеджменту, підвищенню рівня професійної компетенції посадових осіб місцевого самоврядування і депутатів місцевих рад з використанням кращих вітчизняних та європейських практик;

- сприяти запровадженню Національної стратегії доброго врядування, її базових принципів на місцевому рівні;

- удосконалити зміст, форми, методи, засоби навчання посадових осіб місцевого самоврядування з метою забезпечення органів місцевого самоврядування сучасними управлінськими кадрами; модернізувати професійні програми, спрямовані на підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері місцевого самоврядування; сформувати комплексне науково-методичне забезпечення навчального процесу.

- сприяти поширенню кращих муніципальних практик і методик у сферах місцевого і сталого розвитку, а також активізувати роботу щодо участі в підготовці та реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на сталий розвиток місцевого самоврядування.

Перспективи подальших розвідок. У подальшому плануємо спостерігати за процесом реформування, висвітлюючи його результати в наукових публікаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні : кол. монографія / [В.О. Антоненко, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов та ін.]; за ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
2. Європейські орієнтири місцевого і регіонального розвитку : [збірник матеріалів та документів] / за заг. ред. М.Пухтинського. – К.: Видавництво Академії муніципального управління, 2009. – 508 с.
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні : науково-практичний посібник / за ред. М.О. Пухтинського, В.В. Толкованова. – К.: «Крамар», 2003. – 400 с.
4. Князєв В. М. Про природу науки державного управління / В. М. Князєв // Вісник державної служби України. – 2012. – № 4. – С. 28–36.
5. Нова державна регіональна політика / [Куйбіда В.С., Іщенко О.М., Ткачук А.Ф., Толкованов В.В. та ін.]. – Київ, «Крамар», 2009. – 232 с.
6. Куйбіда В. С. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / Куйбіда В.С., Толкованов В.В. // Збірник науково-аналітичних та навчально-методичних матеріалів, нормативно-правових актів з питань впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні. – К.: ТОВ «Поліграфічний Центр »Крамар», 2010. – 258 с.
7. Місьцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : [наук. доп.] / [Ю.В.Ковбасюк, К.О.Ващенко, В.В.Толкованов та ін.]; за заг. ред. д-ра наук з держ.упр., проф. Ю.В. Крвбасюка. – К.: НАДУ, 2014. – 128 с.
8. Пухтинський М. О. Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід / Пухтинський М. О. // Збірник матеріалів та документів. – К.: Атіка – Н, 2006. – 744 с.
9. Правові інструменти Ради Європи з питань місцевого і регіонального розвитку та проблеми їх імплементації в Україні / під ред. В.В.Толкованова. – Київ: Центр досліджень питань місцевого і регіонального розвитку та сприяння адміністративній реформі, 2007. – 349 с.
10. Проблеми трансформації територіальної організації влади : збірник матеріалів та документів / наук. ред. М. Пухтинський. – К.: Атіка, 2005. – 852 с.
11. Розвиток міжмуніципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід / за ред. В.В. Толкованова. – К.: «Крамар», 2011. – 249 с.
12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Верх. Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. – Назва з екрана.
13. Толкованов В. Добре врядування та інструменти його забезпечення на місцевому і регіональному рівнях: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / В.Толкованов. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. – 264 с.
14. Толкованов В. В.. Посібник з питань партисипативної демократії (демократії участі) на місцевому рівні / Толкованов В.В., Гук А.К., Олуйко В.М., Прошко В.Я. – Київ: Крамар, 2011. – 199 с.

15. Beate Kohler-Koch. Interdependent European Governance // Linking EU an National Governance/ Ed. by Beate Kohler-Koch. – Oxford: OUP, 2003. – P. 10–12
16. Ruskowski E. La réforme des finances des collectivités locales en Pologne face aux standards internationaux / «Revue française de Finances publiques», № 69, mars 2000. - P. 201-213

Statement of the problem. Urgent task of building a modern democratic Ukrainian state is accelerating the reform of local government. This effectively form a full government at the basic, district and regional levels to form respective institutions, optimization of administrative and territorial structure and the current model of territorial organization of power, the introduction of effective mechanisms for participatory democracy at the local level.

Urgency. The need for more detailed study of the current state of local government in Ukraine, the experience of other European countries to implement decentralization reform and develop on this basis of recommendations for Ukraine led to a systematic review of the current state of local government in Ukraine.

Purpose of the article – the analysis of the current state of local government in Ukraine and determine the experience of other foreign countries the main directions of modernization.

Our task was to study the main problems of local governments, their solutions; the possibility of using foreign experience, the best national and European practices in reforming local government.

Summary. Technologization and humanization of science during the transformation of industrial society in the post-industrial, has created a new type of cultural and historical knowledge – postneoclassic-science, tehno-science, nano-science. Public administration is the science of the new generation that is on a par with tehno-science as cybernetics, genetics, genetic engineering, social technology, biotechnology, communications theory and so on.

Local government today is an important factor in the democratization of public life, decentralization and prerequisite of civil society, the approach to its source of power – the people. The system of local government currently does not

meet the needs of society. The functioning of local governments in most local communities does not ensure the creation and maintenance of a favorable living environment for the residents of local communities and quality affordable public services.

In most European countries today there is a tendency of gradual transfer of responsibilities from public authorities to local governments based on the principle of subsidiarity. It can be noted that the sign of success and sustainability of these countries is an effective system of local government.

Features of the municipal transformations in some countries due to historical prerequisites; political, social and economic factors (including social organization of society, economic development and so on.) form of government, the state and political system.

Conclusions and outcomes. Can identify structural and functional and municipal reform. The first related to functional changes aimed at the redistribution of responsibilities between the central, regional and local authorities predicted expansion of the powers of regional and local authorities. Other anticipated organizational changes between different levels of local government and were related to the reform of administrative and territorial division and the introduction of government at the regional level. They should be thoroughly explored.